

Selvitys parsinavettojen taloudellisesta merkityksestä nautasektorilla

Olli Niskanen ja Anna-Maija Heikkilä

MTT Taloustutkimus, Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki

etunimi.sukunimi@mtt.fi

14.10.2014

Laskennan periaatteet

1. Selvittää nykytilanne ja toteutunut kehitys mahdollisimman luotettavasti
2. Arvioida tulevaa olemassa olevien rakennekehitysennusteiden perusteella
3. Arvioida parsinavettojen korvaamisen kustannus ajan suhteen

Laskennassa käytetyt aineistot

- Tike: Maatalouslaskenta 2010 (laaja)
  - Otanta, kysytty kysymys parsipaikkojen määristä tiloilta
- Mavi: Eläinten lukumäärät, Rahtu-tietokannan investointitukitiedot
- ProAgria: Tonkka-tietokannan tieto navettatyypistä ja eläinmääristä
  - Vapaaehtoinen, edustavuus tarkastettu
- MTT Taloustohtori: Rakennekehitysennuste

Parsipaikkojen määrä, Tike

- Vain vuodelta 2010, perustuu tilojen omaan ilmoitukseen
  - Otanta, kattavuus maitotilat 40 %, lihanautojen kasvatusta 32 % ja muu nautakarjatalous 32 %
  - Seuraavassa laajassa laskennassa toivottavasti yksiselitteisempi kysymys tiloille!

12.5 Nautapaikkojen määrä eri karjarakennustyypeissä Käytössä olevien paikkojen lukumäärä vuoden 2010 aikana keskimäärin

1. Parsinavetan parsipaikat (naudat kytkettyinä):

a) lannankäsittely: lietelanta	____	kpl
b) lannankäsittely: kiinteä lanta	____	kpl

2. Parsinavetan karsinapaikat:

a) lannankäsittely: lietelanta	____	kpl
b) lannankäsittely: kiinteä lanta	____	kpl
c) lannankäsittely: kestokuivikepohja	____	kpl

3. Pihattoipaikat (naudat vapaina):

a) lannankäsittely: lietelanta	____	kpl
b) lannankäsittely: kiinteä lanta	____	kpl
c) lannankäsittely: kestokuivikepohja	____	kpl

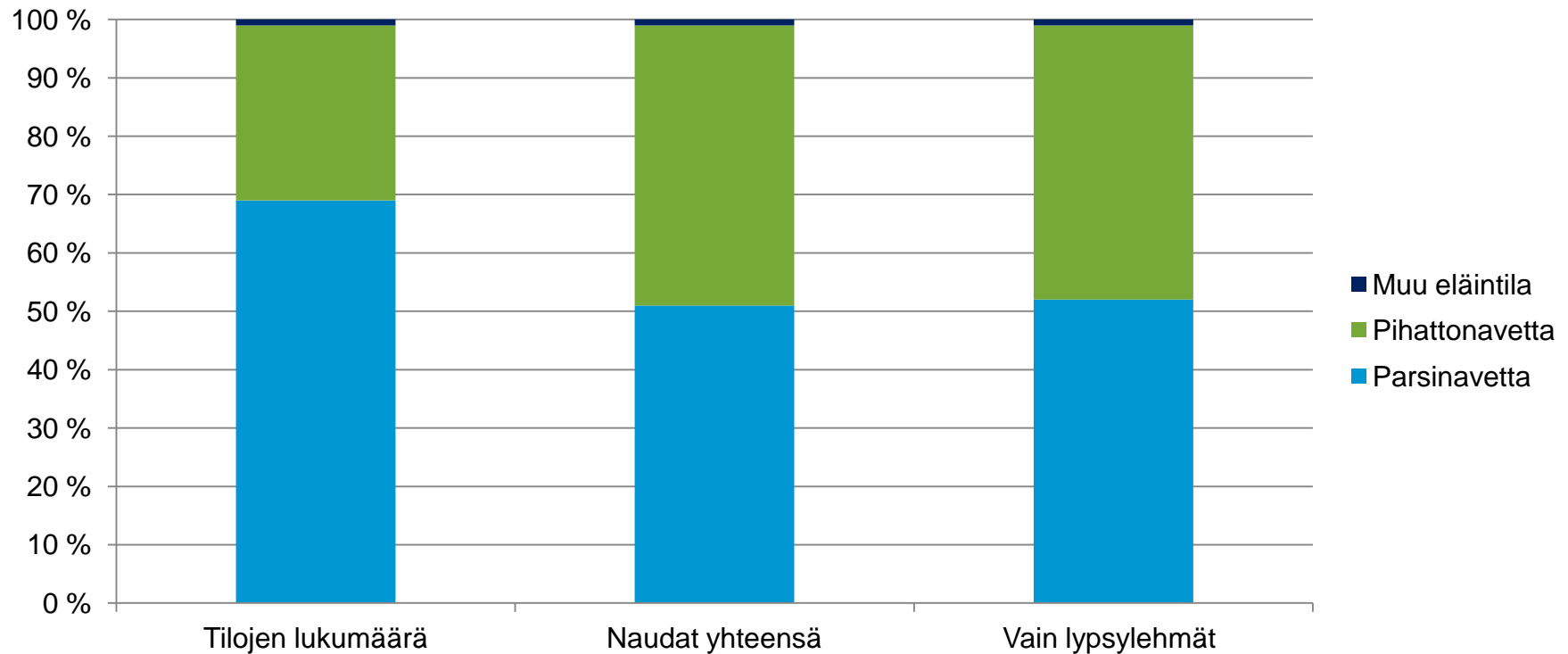
4. Muun karjarakennustyyppin paikat

<input type="text"/>	kpl
----------------------	-----

Maatalouslaskenta 2010:

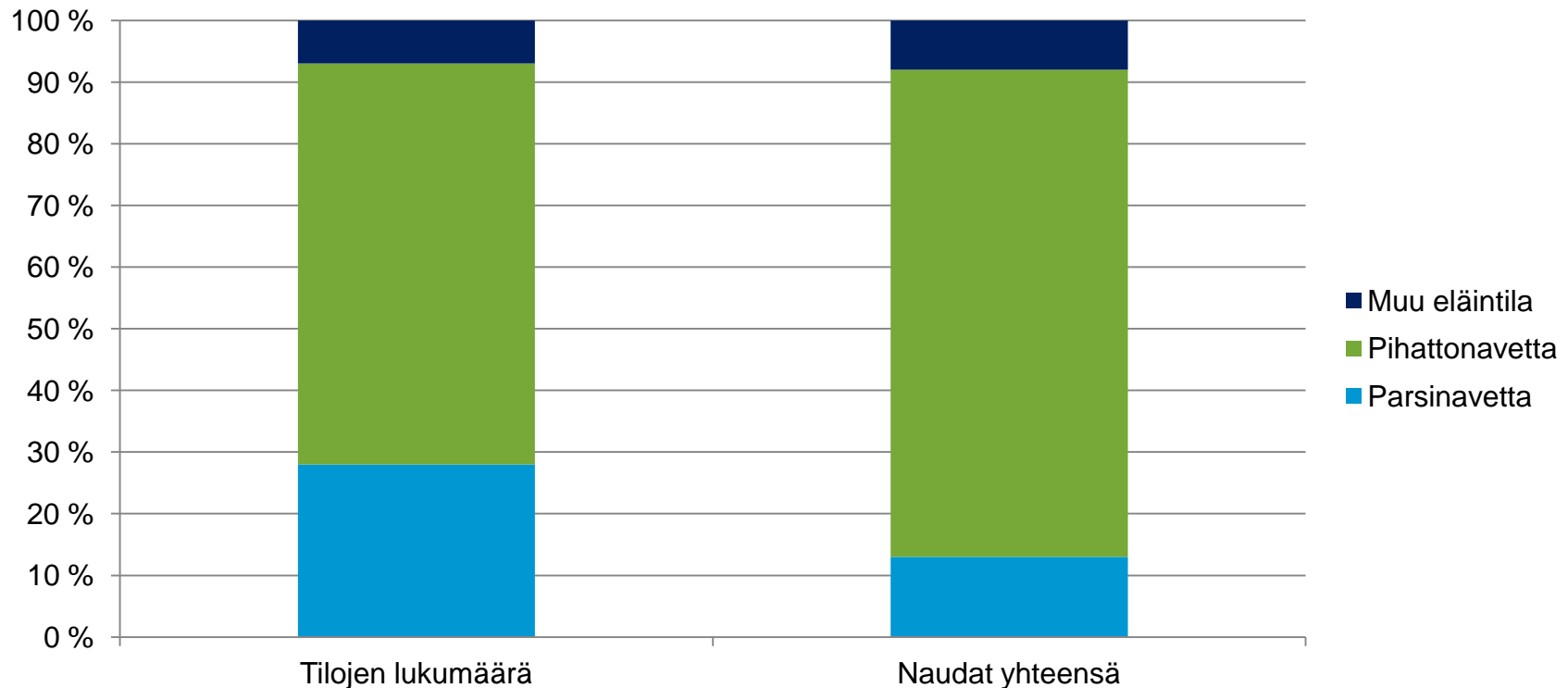
Lypsykarjatalous

- Vallitsevan paikkatyyppin perusteella tilojen jako ryhmiin: parsinavetta, pihattonavetta tai muu navettatyyppi

Maatalouslaskenta 2010: Lihanautojen kasvatus

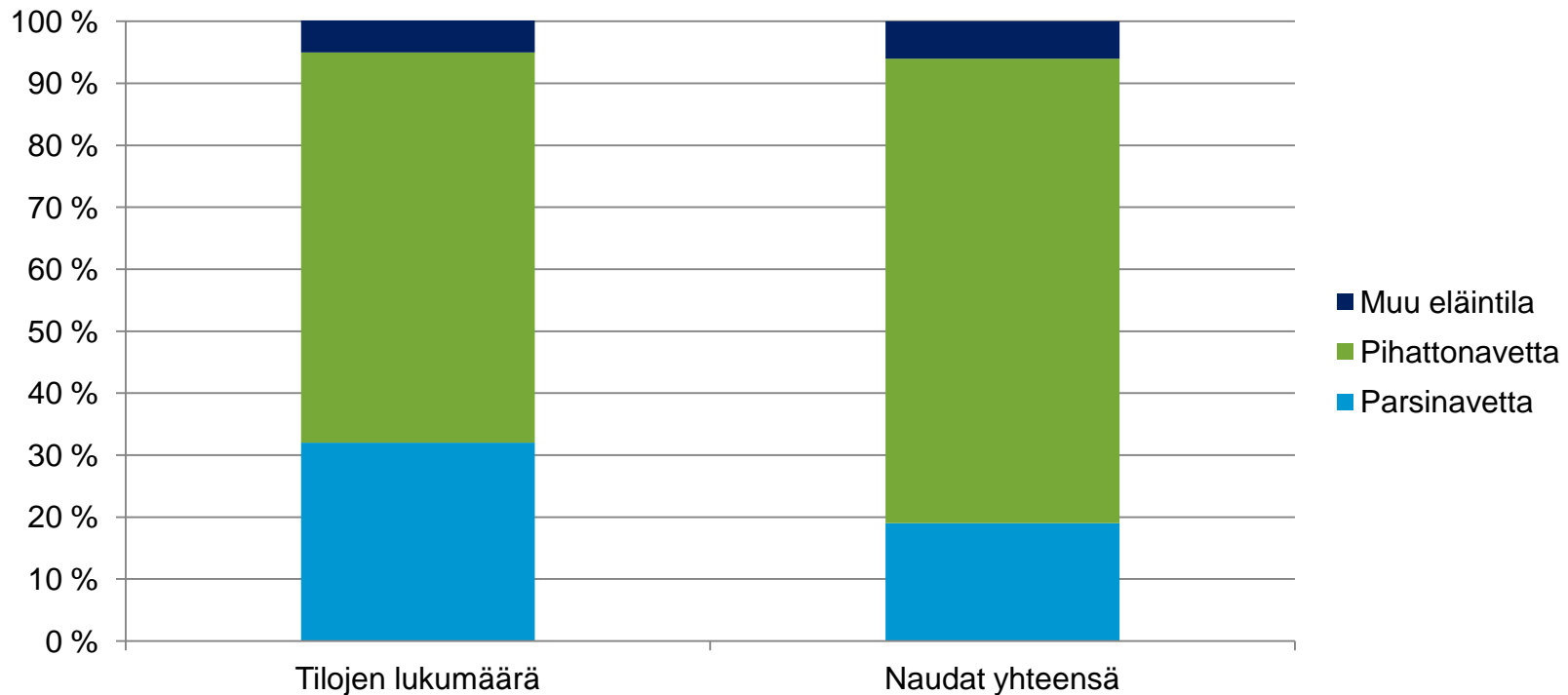
- Vallitsevan paikkatyyppin perusteella tilojen jako ryhmiin: parsinavetta, pihattonavetta tai muu navettatyyppi

Maatalouslaskenta 2010:

Muu nautakarjatalous

- Vallitsevan paikkatyypin perusteella tilojen jako ryhmiin: parsinavetta, pihattonavetta tai muu navettatyyppi

Selvityksen tulokset lihanautojen osalta:

- Lihanautojen pito parsissa on vähäistä:
  - Vuonna 2010 parsinavetoissa oli kaikista lihanaudoistamme noin 23 %.
  - Lihanautojen kasvatukseen erikoistuneilla tiloilla osuus oli 13 %.
  - Lisäksi on huomattava, että parsinavetassa olevista lihanaudoista osa on karsinassa eikä parressa.
  - Luvut perustuvat 2010 maatalouslaskentaan, sillä tarkempaa tai uudempaa tietoa parsinavetoissa pidettävien lihanautojen määrästä ei ole.

Lypsykarjatila-aineistojen tarkastelu

ProAgria Tonkka vs. Tike

- Maatalouslaskennan tulosten mukainen navettatyypinjakko vuonna 2010

Navettatyyppi	Navetoita	Navetoita, %	Lehmiä	Lehmiä, %	Keskilehmäluku
Parsinavetta	2 542	69	60 688	52	23,9
Pihatto	1 099	30	55 850	47	50,8
Muut	21	1	783	1	37,3
Yhteensä	3 662	100	117 321	100	32,0
Edustavuus	40 %		41 %		

- ProAgria Tonkka-tietokannan mukainen navettatyypinjakko vuonna 2010

Navettatyyppi	Navetoita	Navetoita, %	Lehmiä	Lehmiä, %	Keskilehmäluku
Parsinavetta	5 296	76	121 381	59	22,9
Pihatto	1 606	23	82 976	40	51,7
Muut	67	1	2 928	1	43,7
Yhteensä	6 969	100	207 285	100	29,7
Edustavuus	69 %		72 %		

- Vuonna 2010 kaikkien tilojen keskilehmäluku oli 28,4.
- Tonkka-tietokanta karjakoos osalta hieman lähempänä keskiarvoa kuin maatalouslaskennan 2010 otantaan osunut joukko
- Lypsykarjatilojen osalta tarkastelu jatkuu Tonkkaan perustuen

Vuotuiset tuetut investoinnit lypsykarjatalouteen: Rahtu-tietokanta

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Eläinpaikat, kpl												
Uudet parsinavetat	728	475	287	454	439	497	217	196	360	206	266	120
Uudet pihatot	2 503	2 450	1 947	6 518	8 029	8 770	4 917	8 152	6 600	5 986	5 657	7 798
Laajennukset, parsinavetat	1 686*	1 518*	1 250*	1 784*	1 477*	1 362*	518*	700*	391	240	309	337
Laajennukset, pihatot	1 300*	1 708*	1 654*	2 254*	2 208*	2 593*	1 493*	1 895*	771	2 274	1 611	1 479
Uudet paikat yht.	3 231	2 925	2 234	6 972	8 468	9 267	5 134	8 348	6 960	6 192	5 923	7 918
Laajennuspaikat yht.	2 986*	2 925*	2 904*	4 038*	3 685*	3 955*	2 011*	2 595*	1 162	2 514	1 920	1 816
Paikat, joihin ei pihatoita	3 717	3 511	2 738	2 238	1 916	1 859	735	896	751	446	575	457
Pihatot, joihin ei paikkoja	1 786	1 939	2 209	8 772	10 237	11 363	6 410	10 047	7 371	8 260	7 268	9 277
Paikat, joihin on pihatot	1 445	1 572	1 525	11 010	12 153	13 222	7 145	10 941	8 122	8 706	7 843	9 734
Nähtävyydet												
Uudet nähtävyydet				14	12	14	6		5	5	6	3
Uudet nähtävyydet pihattojen laajennuksista				114	117	130	6		75	68	60	86
Paikat, joihin ei nähtävyyksiä												
Laajennukset	196	170	143	212	154	14	14	14	24	24	24	26
Pihattojen laajennukset	81	96	87	115	107	13	13	13	13	13	13	50

Vasta vuodesta 2010
alkaen kirjattu luotettavasti
tieto eläinpaikoista ennen
laajennusta, aiemmilta
vuosilta estimoitu

Viime vuosina
rakennettu 7000-10000
pihattopaikkaa vuodessa

*eläinmäärä ennen laajennusta estimoitu vuosien 2010-2013 perusteella

Onko tuettujen investointien tilastossa kaikki uudet lehmäpaikat?

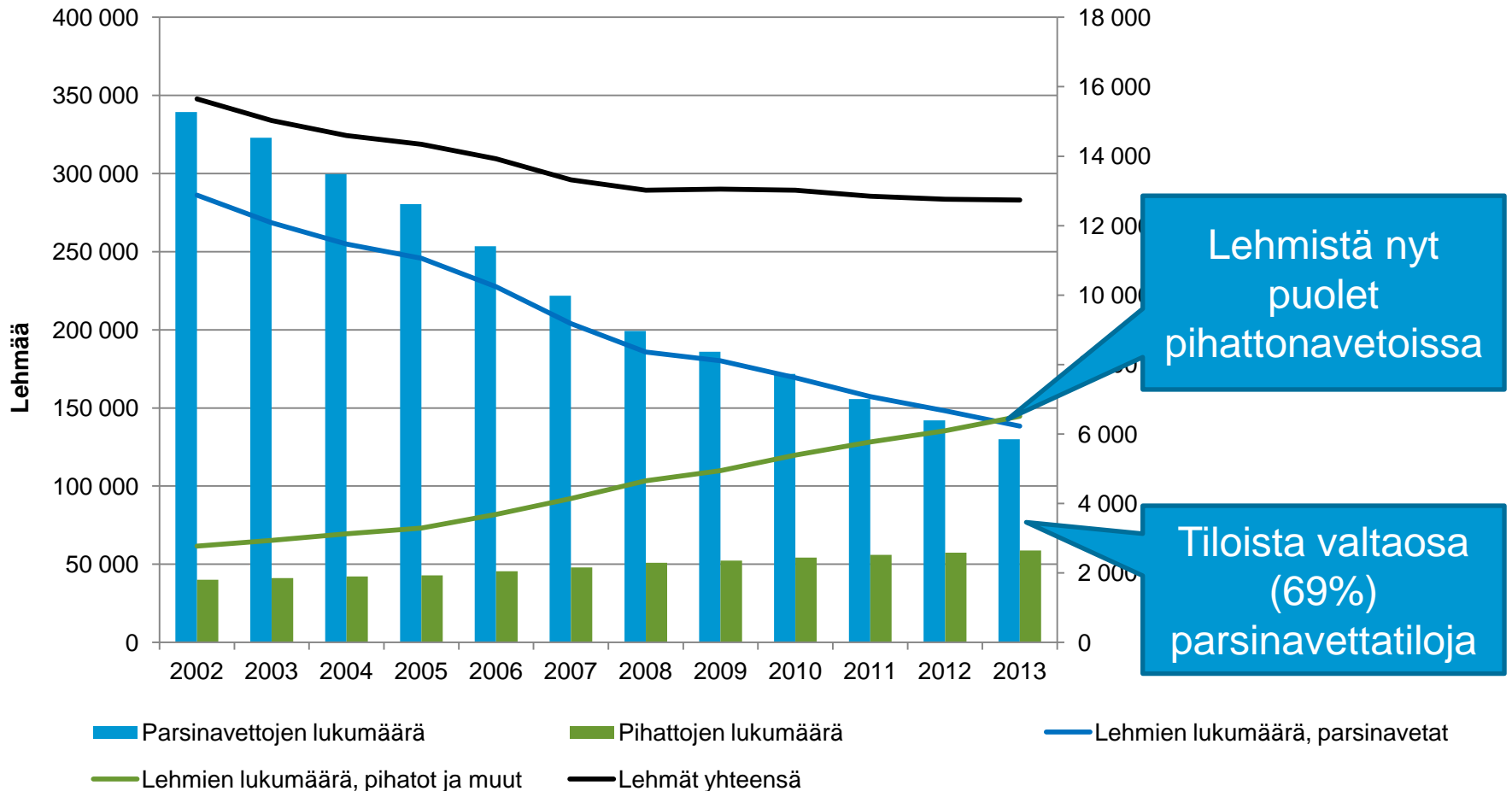
	Lypsykarjatalouden tuotantorakennukset, hankinta + perusparannus, verotustiedot, milj. €	Tuettujen investointien kustannusarvio, Rahtu-tiedot, milj. €	Tuettujen investointien osuus, %	Tukemattomat investoinnit, milj. €
2007	134,7	112,4	83	22,3
2008	116,8	67,2	58	49,6
2009	118,2	107,8	91	10,4
2010	110,6	71,8	65	38,8
2011	105,2	73,5	70	31,7
2012	113,9	69,3	61	44,6
Keskimäärin	117	84	71	35

35 miljoonaa euroa tukemattomia investointeja, kohteesta ei tietoa

Lypsykarjatilat investoivat vuodessa 120 miljoonaa euroa rakennusten hankinta- ja perusparannusmenoina!

Tuettujen investointien tilasto (Rahtu) kattaa keskimäärin 71 %

Toteutunut maidontuotannon rakennekehitys

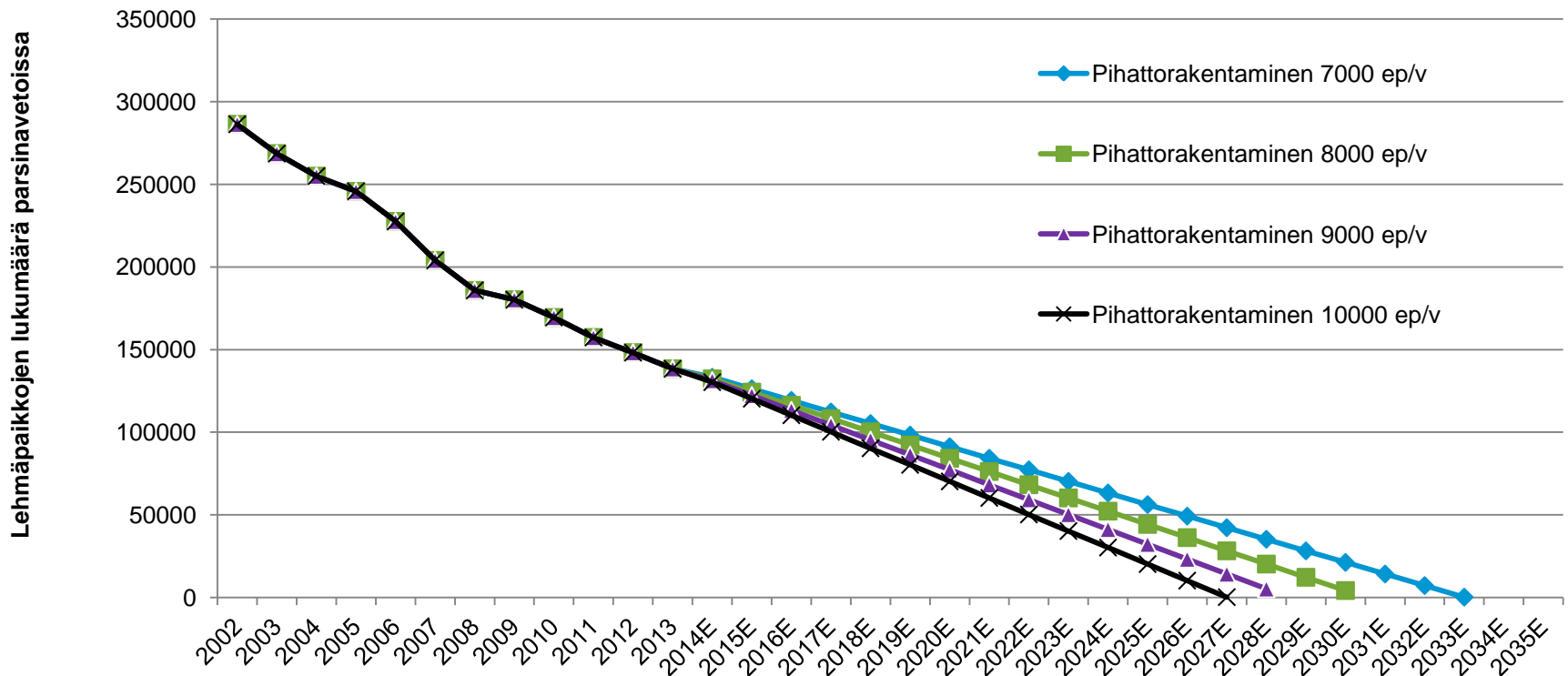

Miten lukumäärät kehittyvät jatkossa?

- Tuleva kehitys arvioitiin neljällä erilaisella vuotuisten investointien määrällä
  - 7000, 8000, 9000 tai 10000 uutta lehmäpaikkaa vuodessa pihattoihin
    - Toteutunut oli viime vuosina 7000-10000
    - Viime vuosina uusia/laajennuspaikkoja parsinavetoihin 450-900 kpl
- Lehmien kokonaismäärästä tulevaisuudessa laskettiin kaksi vaihtoehtoa:
  - Lehmien määrä säilyy vuoden 2013 tasolla
  - Lehmien määrä laskee prosentoin vuodessa

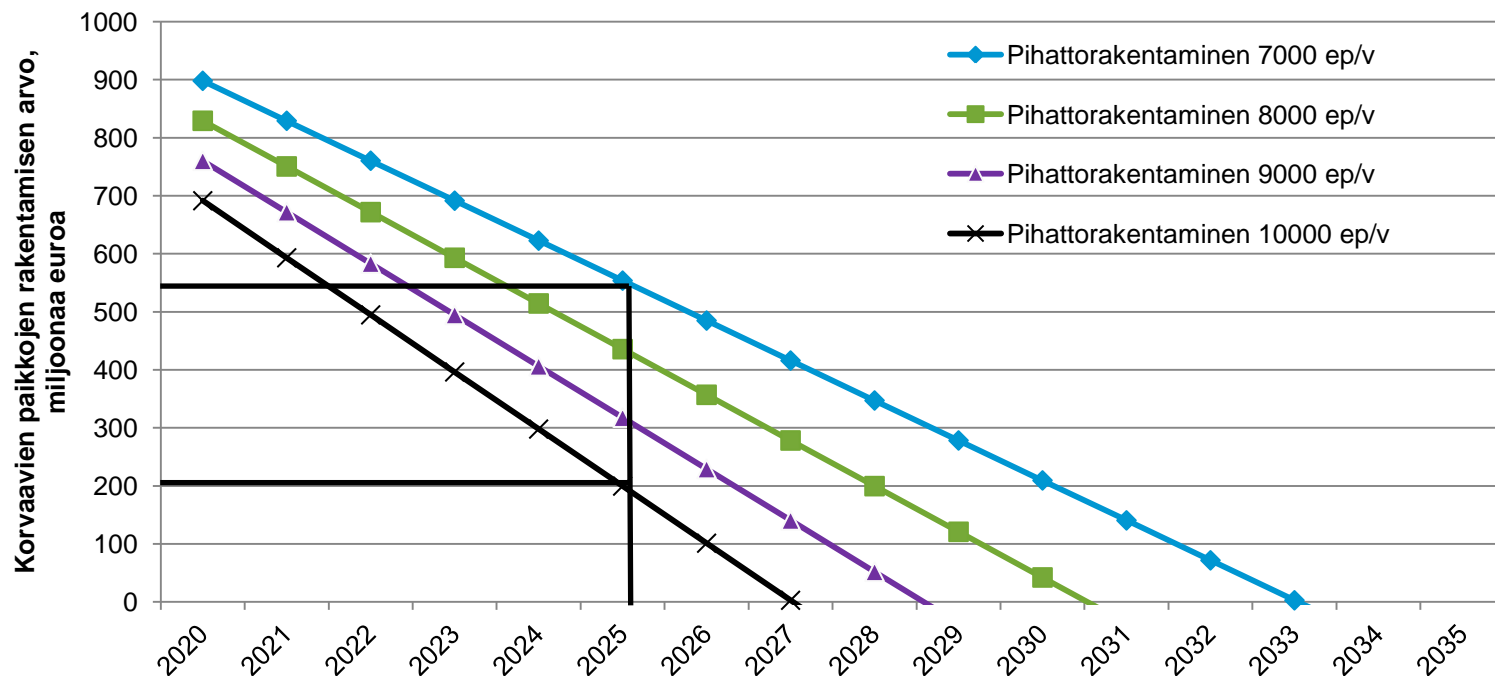
Tuleva kehitys

- Lypsylehmäpaikkojen määrä parsinavetoissa erilaisilla korvaavan pihattorakentamisen määrillä, **jos lehmämäärä pysyy vuoden 2013 tasolla**

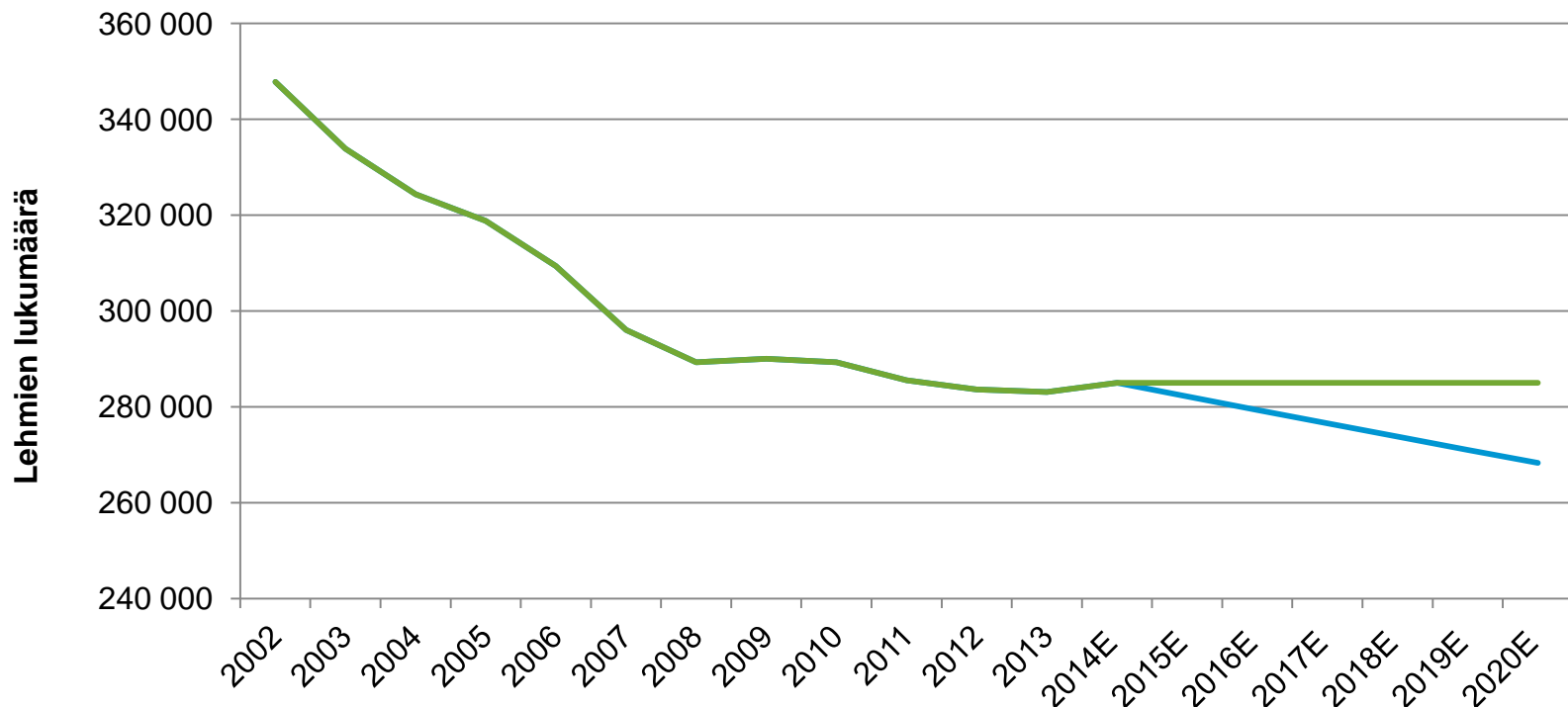
Korvaavien paikkojen rakentamisen arvo

- Parsinavettoja korvaavien lypsylehmäpaikkojen rakentamisen kustannukset, **jos kokonaislehmämäärä pysyy vuoden 2013 tasolla**

Vaihtoehto, jossa lehmämäärä laskee

- 2000-luvun alun lehmämäärän lasku on tasaantunut
  - Selvityksessä katsottiin vertailun vuoksi vaihtoehto, jossa lehmien määrä kääntyisi vuoden 2013 jälkeen laskuun

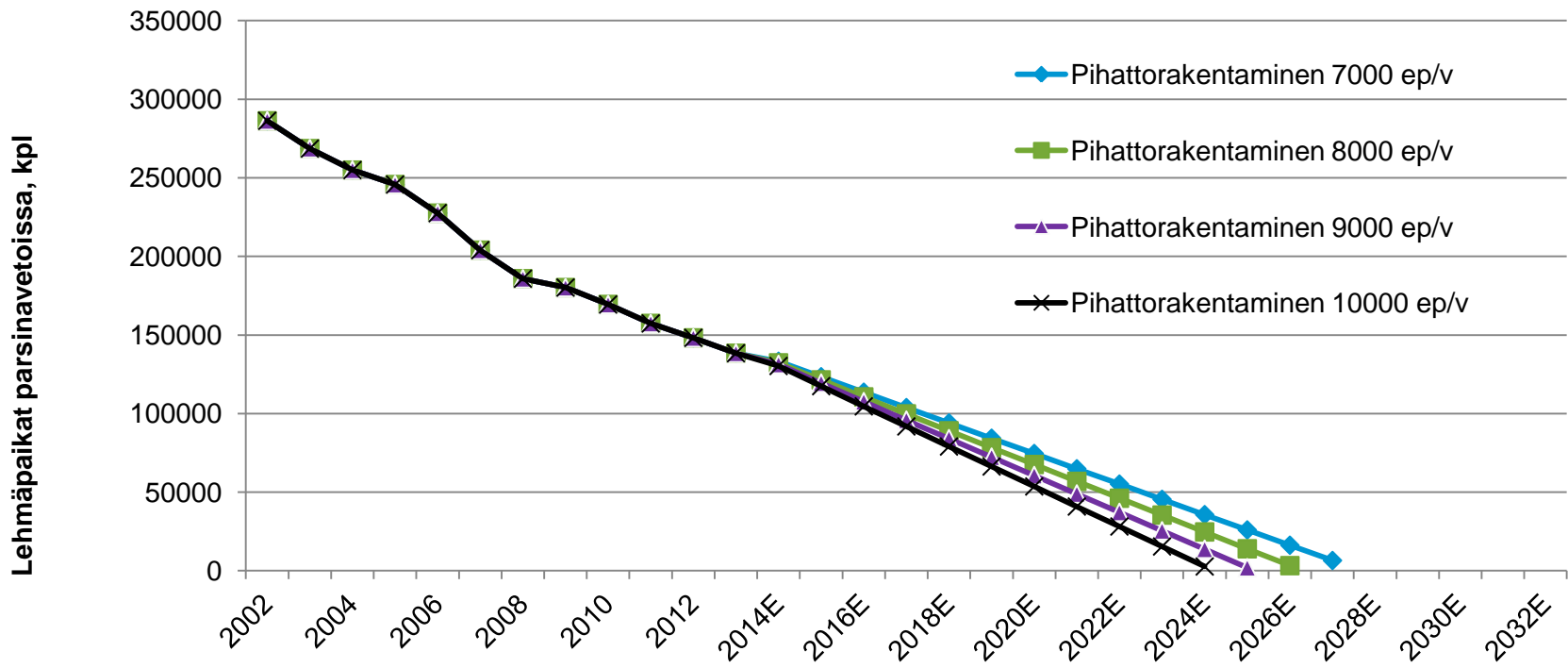

Toteutunut: Tike

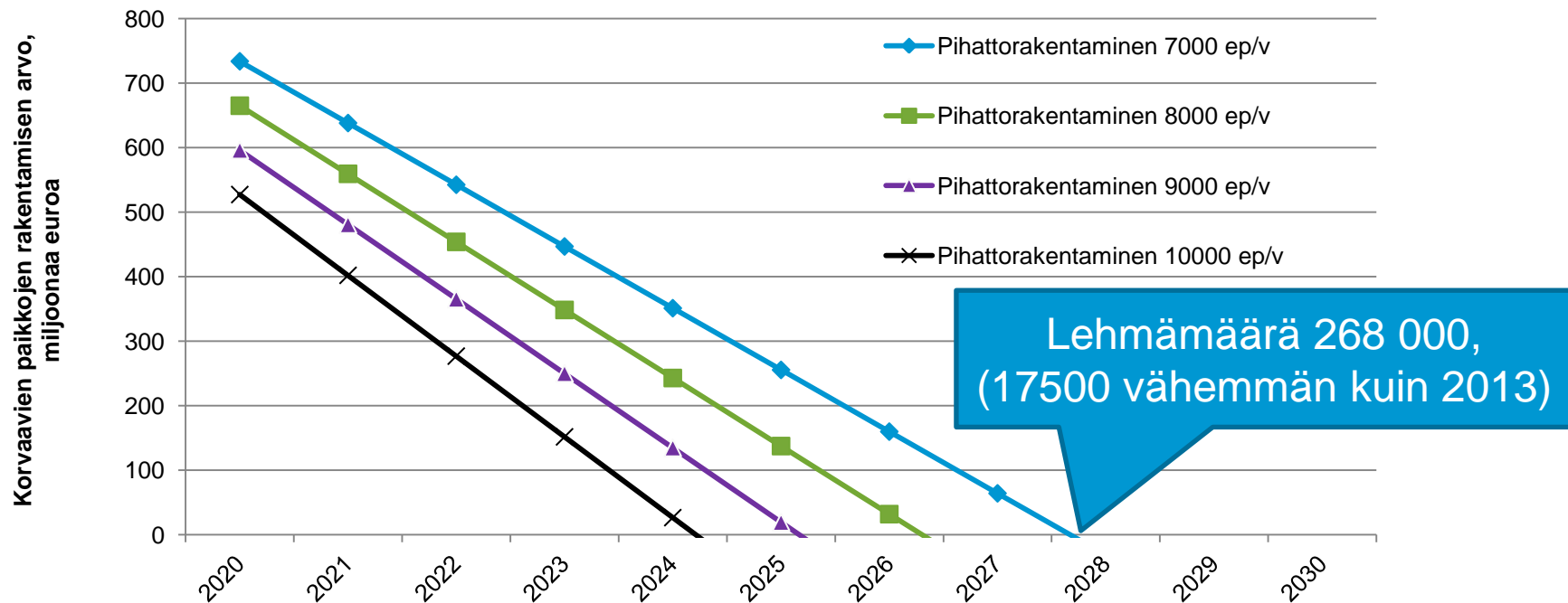
Tuleva kehitys

- Lypsylehmäpaikkojen määrä parsinavetoissa erilaisilla korvaavan pihattorakentamisen määrillä, **jos lehmämäärä laskee prosentin vuodessa**

Korvaavien paikkojen rakentamisen arvo

- Parsinavettoja korvaavien lypsylehmäpaikkojen rakentamisen kustannukset, **jos kokonaislehmämäärä laskee prosentin vuodessa**

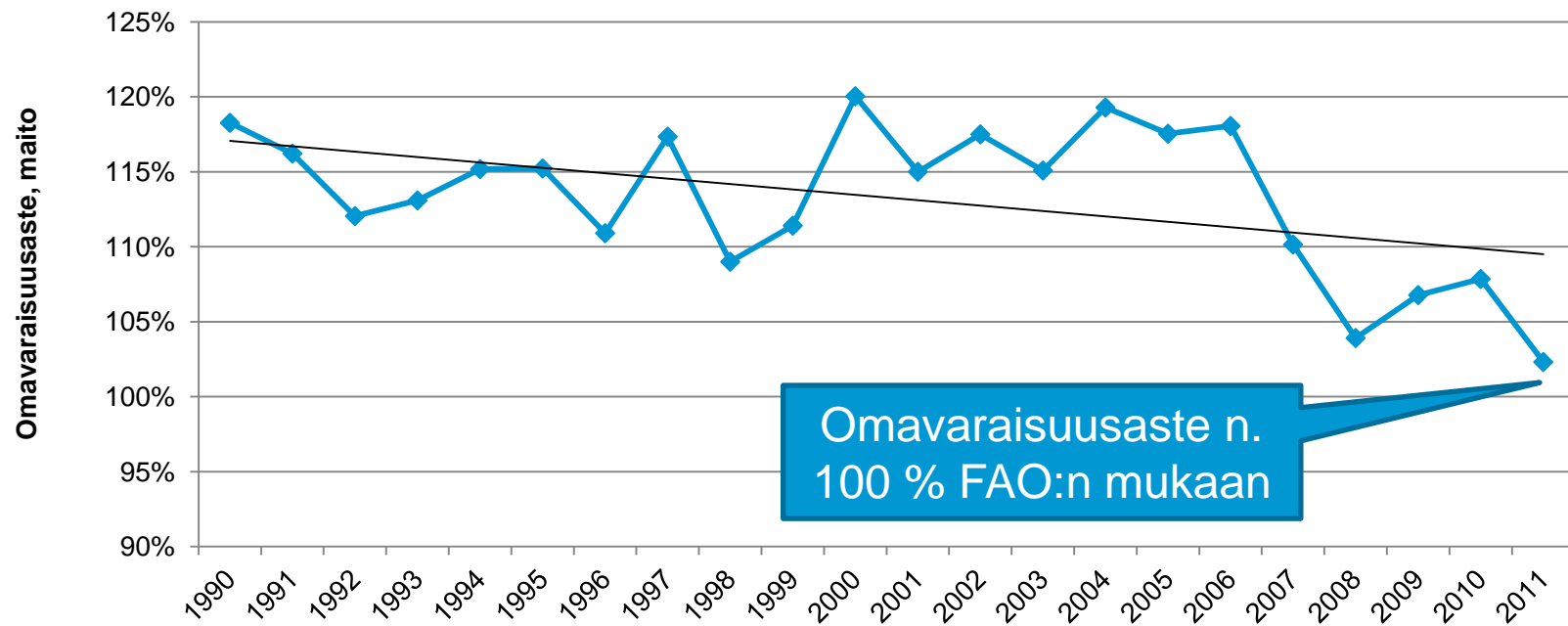

Keskustelu: Lypsykarjatalouden kerrannaisvaikutukset

- Maidontuotanto on Suomen maatalouden tärkein tuotantosuunta tuotannon arvolla ja työllistämisvaikutuksella mitattuna
  - Suomalainen naudanlihantuotanto perustuu yli 80-prosenttisesti maitotilojen tuottamiin maito- ja risteytysrotuisiin sonnivasikoihin
  - Kasvinviljelyn tuotantosuunnille maidontuotannon panoskäyttö erittäin merkittävää suoraan ja rehuteollisuuden kautta
  - 28 kuluttajatuotteita valmistavaa meijeriä
- ➔ Eläinmäärän alenemisen seuraukset heijastuisivat koko maatalous- ja elintarvikesektorille

Keskustelu: Lehmämäärän nykytaso?

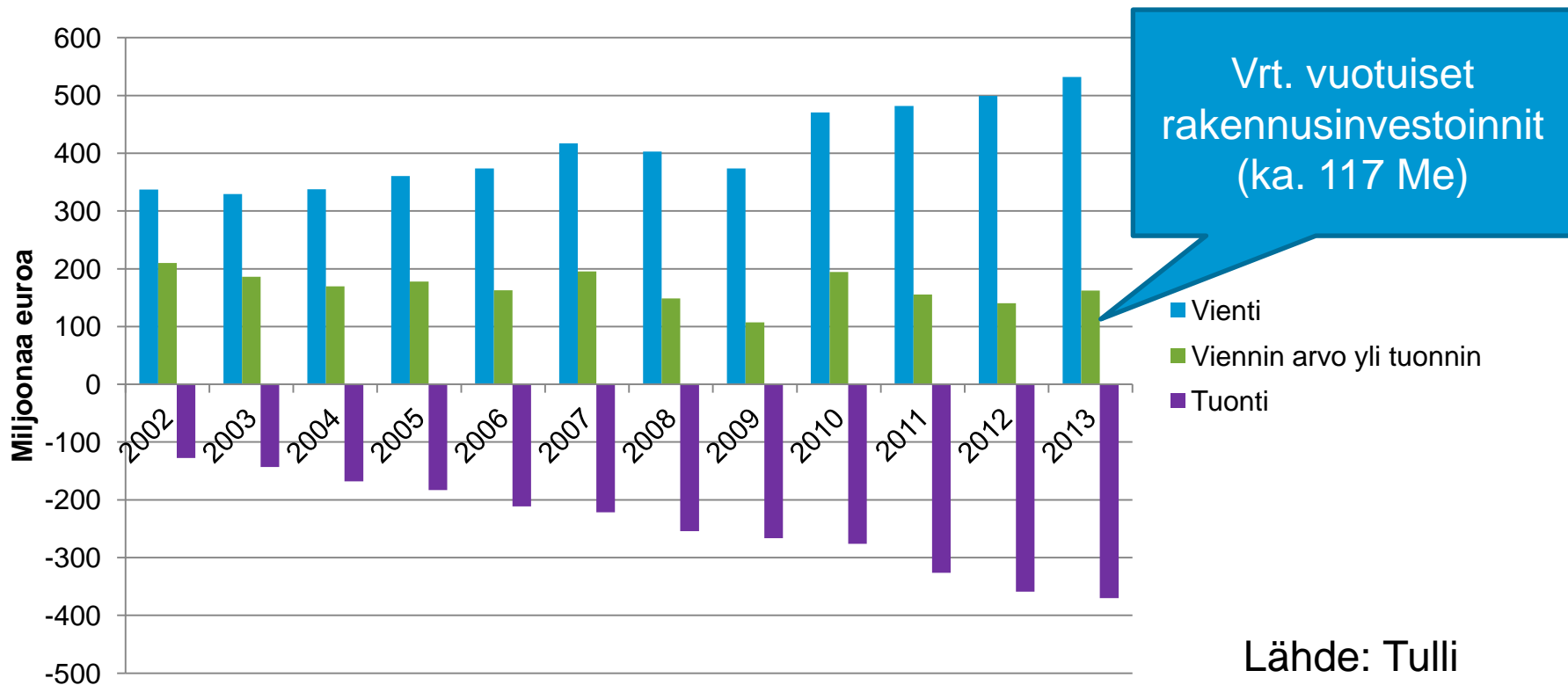
- Lehmämäärän väheneminen (parsinavettoihin kohdistuvien rajoitusten vuoksi) on uhka maidontuotannon omavaraisuudelle

Lähde: FAO

Keskustelu: Tuottajahinta ja investointitahti

- Maitotuotteiden ulkomaankaupan rakenne:
  - Viennin arvo 150 Me yli tuonnin, vaikka tuotanto likimain omavarainen

Keskustelu: Kehityssuunnan muutokset

- Menetelmän heikkoutena on, ettei sillä pystytä huomioimaan ennakoimattomia muutoksia, trendien käännekohtia tai aktiivisia toimenpiteitä, joilla kehitystä on mahdollista ohjata uuteen suuntaan
  - Lasketut vaihtoehdot ovat esimerkkejä, mihin nykyisellä tasolla vuodesta toiseen jatkuva investointitahti voisi johtaa
- Pidemmälle tulevaisuuteen mennessä yhä suurempi osa investoinneista kohdistuu vanhojen pihattojen uudistamiseen
  - Tarkastellut 4 vaihtoehtoa ovat pihattoeläinpaikkojen [lisäyksiä](#)
  - Jos ja kun rakennekehitys alkaa kohdistua myös käyttöikänsä päässä oleviin pihattoihin, nousee uusien investointien tarve vastaavasti

Keskustelu: Investointien määrä jatkossa

- Kysymys on investointien määrästä tulevaisuudessa
  - Investointitukien merkitys investointiaktiivisuudelle on kiistaton
  - Akuutti hintakriisi ja tuleva kiintiöiden poistuminen 2015 voivat vaikuttaa investointien määrään negatiivisesti, jos hintaepävarmuus jatkuu
    - Onko viimeisten hyvien vuosien investointiaste mahdollinen myös tulevaisuudessa?
  - Säilyvätkö rakennuskustannukset kohtuullisena?
    - 2000-luvulla maatalouden rakennuskustannusten kasvu keskimäärin 3 % vuodessa
  - Investointeihin halukkaita (nuoria) yrittäjiä pitää olla tarpeeksi !

Keskustelu: Parsinavettojen investointituki

- Uusien parsinavetoiden investointituki?
  - Lopettamisella ei isoa vaikutusta maidon tarjontaan
- Laajennusten ja peruskorjausten investointituki?
  - Parsinavettojen osuus kaikissa tapauksissa merkittävä vielä vuosia, peruskorjauksia ja laajennuksia tarvitaan tuotannon tason ylläpitämiseksi
  - Peruskorjaukset ja laajennukset eivät ole pois uusien pihattojen rakentamisesta, mutta voivat tarjota tarpeellisen väliaskeleen pienestä navetasta pihattokokoluokkaan

Kiitos huomiosta!

